

ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ

Γη!

Μυθικά λιμάνια στη Μεσόγειο. Η ιστορία της Μασσαλίας

Εσωτερικό αττικού ερυθρόμορφου πινακίου. Κωμαστής, π. 520-510 π.Χ.

© BnF, MMA, De Ridder-5101

Το Μουσείο Ιστορίας της Μασσαλίας (Musée d'Histoire de Marseille) παρουσιάζει την υπέροχη συλλογή ελληνικών αγγείων από το Τμήμα Νομισμάτων, Μεταλλίων και Αρχαιοτήτων.

Ότι η Μασσαλία φιλοξενεί μια τέτοια συλλογή ελληνικών αγγείων είναι γνωστό. Το λιμάνι της Μασσαλίας, η «παγκόσμια πόλη» της αρχαίας Μεσογείου, συνέβαλε πλήρως στο εμπόριο αυτών των αντικειμένων και στη διάδοση των εικονογραφικών διακοσμήσεών τους στη Δύση. Η κεραμική αυτή προσφέρει εικόνες από μύθους και ηρωικές ιστορίες, ορόσημα ενός πολιτισμού που η Μασσαλία εξακολουθεί να ισχυρίζεται ότι είναι παρών και σε αυτή σήμερα, 2.600 χρόνια μετά την ίδρυσή της. Σε απόσταση λίγων βημάτων από τα ελληνιστικά τείχη, που κυριαρχούν στον χώρο του αρχαίου λιμανιού, οι εκθεσιακοί χώροι του Musée d' Histoire de Marseille

συγκροτούν ένα εξαιρετικά συμβολικό σκηνικό για αυτήν την εκδήλωση.

Όταν το 2017 το Μουσείο Μεσογειακής Αρχαιολογίας παρουσίασε στο Κέντρο de la Vieille Charite «Le Banquet de Marseille a Rome: plaisirs et jeux de rouvoirs», τα ελληνικά εικονιστικά αγγεία, που εκτίθενται στη μόνιμη έκθεση, δωρίστηκαν ως επί το πλείστον από το Μουσείο του Λούβρου. Είκοσι χρόνια αργότερα, αυτά τα αντικείμενα επέστρεψαν στο Παρίσι και αντικαταστάθηκαν από τις ανακαλύψεις που έγιναν στη Μασσαλία από αρχαιολόγους της πόλης, από το Πανεπιστήμιο Aix-Marseille, από το CNRS και από το AFAN-INRAP.

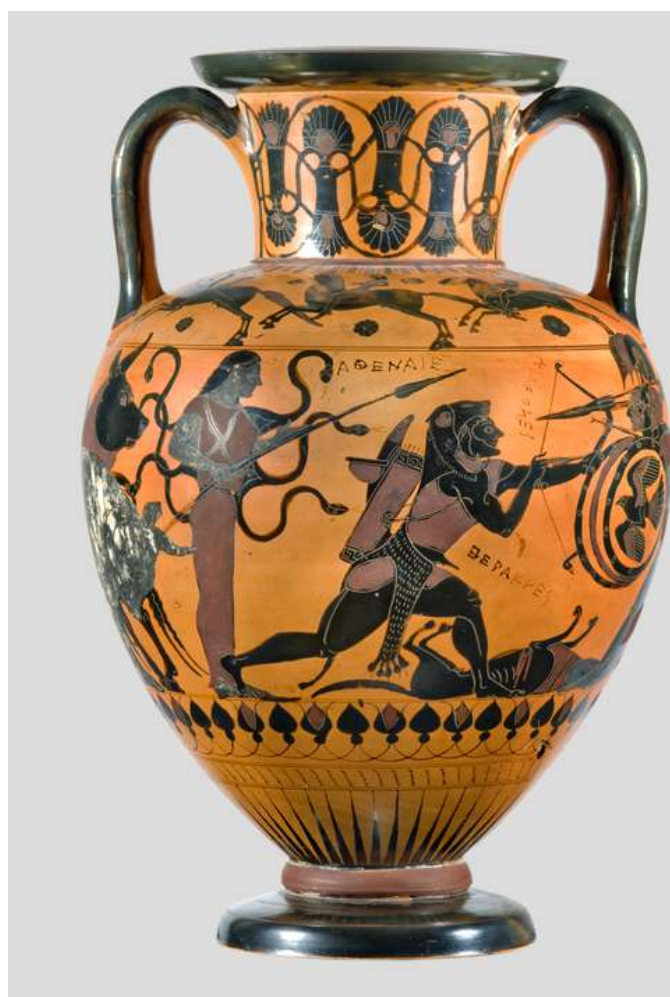
© BnF, MMA, De Ridder:189

Η κύλικα του Αρκεσίλα, Λακωνία, περ. 560 π.Χ.

© BnF, MMA, De Ridder:190

Ερυθρόμορφη κύλικα. Ο Οδυσσεύς τυφλώνει τον Πολύφημο - Λακωνικό εργαστήριο, «ζωγράφος Cavalier» - περί το 560 π.Χ.

© BnF, MMA, De Ridder:202

Μελανόμορφος αμφορέας. Ο Ηρακλής παλεύει με τον Γηρυόνη, 540-530 π.Χ.

Αμφορέας. Ο Διόνυσος με αμπέλι. Εργαστήριο Ετρουρίας, 6ος αι. π.Χ.

© BnF, MMA, De Ridder, 176

Μελανόμορφος αμφορέας. Ο Θησέας σκοτώνει τον Μινώταυρο, π. 530-510 π.Χ.

© BnF, MMA, De Ridder, 227

Στην έκθεση παρουσιάζονται επίσης πολλά μεμονωμένα θραύσματα από τις ανασκαφές στη Μασσαλία (Vieux Port College, Place des Pistoles, Major's Cathedral, Rue Leca, Center Bourse), που βρίσκουν αντίστοιχά τους σε αγγεία από τα ίδια εργαστήρια, διακοσμημένα από τους ίδιους καλλιτέχνες, αλλά με πολύ διαφορετικά θέματα. Αυτό δείχνει τον πλούτο των συλλογών του Cabinet des Medailles και τη συνάφεια αυτής της συνεργασίας.

Ο τίτλος της έκθεσης, ενώ παραπέμπει στο θέμα της θαλάσσιας εξερεύνησης, τόσο παρόν σήμερα στη Μασσαλία, λέει επίσης κάτι σχετικά με την αποκλειστικότητα του κεραμικού υλικού στην έκθεση: όπως οι συμποσιαστές πριν από αυτόν, ο επισκέπτης έρχεται αντιμέτωπος με τις ποιητικές εικόνες που παρουσιάζουν τα αγγεία. Στην αρχαιότητα, τα αγγεία προσέφεραν μια πλούσια εικόνα της θάλασσας στα μάτια των προσκεκλημένων, που τα χρησιμοποίησαν κατά τη διάρκεια του συμποσίου, και κάτω από το πινέλο των εφευρετικών κεραμέων, έγιναν επίσης το μέσον για προνομακή και μεταφορική απόδραση των συμποσιαστών στο έλεος μιας «θυελλώδους» περιπέτειας στη θάλασσα.

Ερυθρόμορφη οينوχόη. Διόνυσος και Αριάδνη, 5ος αι. π.Χ.

© BnF, MMA, De Ridder, 460

© BnF, MMA, De Ridder.573

Ερυθρόμορφη κύλικα. Γιγαντομαχία, π. 480-470 π.Χ.

© BnF, MMA, De Ridder.509

Ερυθρόμορφο πινάκιο. Σάτυρος, με την επιγραφή ΕΠΙΚΤΕΤΟΣ ΕΓΡΑΦΣΕΝ, περ. 520 π.Χ.

© BnF, MMA, De Ridder.866

Ερυθρόμορφος κάνθαρος με σχήμα κεφαλής Ηρακλέους, π. 490 π.Χ.

© BnF, MMA, De Ridder.430

Ερυθρόμορφος κρατήρας. Αποθέωση του Ηρακλή, 5ος αι. π.Χ.

μελανόμορφα και ερυθρόμορφα αγγεία) και αφετέρου δίνεται η δυνατότητα να ακολουθήσει κανείς ποικίλες πολιτιστικές διαδρομές με συναντήσεις σημαντικών μυθολογικών μορφών, όπως ο Ηρακλής, ο Θησέας, ο Ιάσοντας, ο Οδυσσέας. Δεν ξεχνάμε φυσικά τους ιδρυτές της πόλης της Γκύπιδος και του Πρωτέα, των οποίων η ένωση και το εξαιρετικό πεπρωμένο της Μασσαλίας συνοψίζονται σε ένα απλό κύπελλο.

Ο κατάλογος της έκθεσης παρουσιάζει μια πλούσια περίληψη των θεμελιωδών στιγμών της ιστορίας της Μασσαλίας. Πρώτα απ' όλα, το έργο εντοπίζει τον τόπο που καταλαμβάνουν τα ελληνικά αγγεία στην ιστορία των συλλογών των Μουσείων της Μασσαλίας (συμπεριλαμβανόμενα

Έτσι, με τη Μασσαλία ως σημείο εκκίνησης και τερματισμού, το δρομολόγιο της έκθεσης χαρακτηρίζεται από μια ισχυρή εκπαιδευτική φιλοδοξία που προσδίδει σε αυτά τα αντικείμενα όλη την πολιτιστική και καλλιτεχνική αξία της ελληνικής κεραμικής. Αφενός πρόκειται για «αποκωδικοποίηση» πάρα πολλών εικόνων (η αναπαράσταση των ταξιδιών των Ελλήνων Θεών και Ηρώων στα

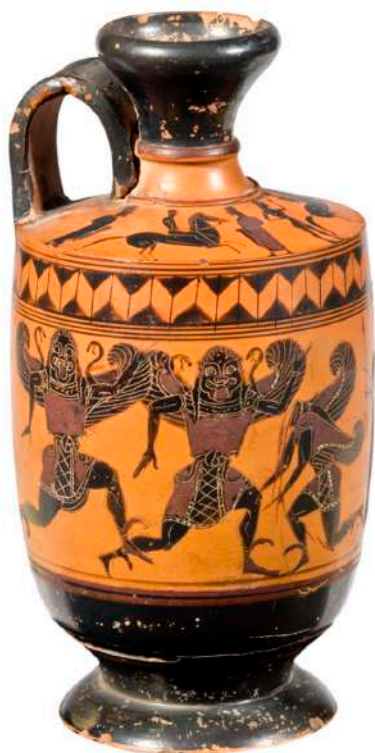

Ερυθρόμορφο ρυτό, με μορφή κεφαλής βοός, με χυτή ανάγλυφη διακόσμηση Γρύπα που επιτίθεται σε άλογο. Ελληνικό εργαστήριο Απουλίας, π. 350-330 π.Χ.

© BriF, MMA, De Ridder.1248

βανομένον του Medailles et Antiques de Marseille -βρισκόμενον σήμερα στα Δημοτικά Αρχεία- που ιδρύθηκε στις αρχές του 19ου αιώνα από τον γιατρό Achard, όπου διατηρήθηκαν μερικά σπάνια αγγεία πριν από τη μεγάλη ώθηση που δόθηκε από το 1861 και μετά, με το άνοιγμα του Musee des Antiques στο Borely Museum). Ένας άλλος σημαντικός στόχος αυτής της έκδοσης είναι η ανάδειξη του έργου των συλλεκτών και των παλαιών εμπόρων στη Μασσαλία. Αυτό το κολοσσιαίο έργο κατέστη εφικτό με τη συμμετοχή του Xavier Corre εκ μέρους του Musee d' Histoire και της Louise Detrez εκ μέρους της Bibliotheque Nationale de France, οι οποίοι μπόρεσαν να μοιραστούν την επιστημονική γνώση τους, χωρίς να παραιτηθούν ποτέ από την επιθυμία να απευθυνθούν σε όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους (Διάρκεια έκθεσης: 15/7/2020 - 3/1/2021).

Πηγή: Musee d' Histoire de Marseille

Μελανόμορφη Λήκυθος. Μέδουσα αποκεφαλισμένη από τον Περσέα, π. 530 π.Χ.

© BriF, MMA, De Ridder.277

Ερυθρόμορφη Λήκυθος. Ο Δίας ρίχνει κεραυνό, π. 470-460 π.Χ.

© BriF, MMA, De Ridder.489